

Tiberiu Urdăreanu

președinte UTI Grup

La cealaltă extremă, în vârful piramidei, se află riscurile majore, care au în general probabilitate mică de apariție, dar au, în schimb, consecințe catastrofale (cutremure, inundații, războaie etc.). Acestea sunt puține ca număr și nu pot fi tratate decât prin asigurare la astfel de riscuri, prin politici naționale și globale de prevenire și limitare a consecințelor dramatice. Riscurile majore sunt evenimente cu o probabilitate de apariție mică, dar consecințe catastrofale. În fine, riscurile cele mai numeroase și diversificate sunt grupate la mijlocul piramidei. Acestea au probabilitate de apariție relativ mare, iar consecințele sunt importante, dar nu catastrofale. Furturile, incendiile, pierderile materiale, problemele de sănătate și multe altele asemănătoare se încadrează în această categorie.

Managementul riscurilor

Odată conștientizate riscurile, a fost nevoie de o nouă disciplină științifică – managementul securității – care să dea soluții privind protecția față de consecințele acestora. Managementul securității oferă soluții practice de reducere a efectelor riscurilor, în funcție de natura lor. Dată fiind varietatea mare de evenimente care ne pot afecta, pentru fiecare caz în parte trebuie să se înceapă cu „analizarea și diagnosticarea bolnavului”, adică cu o „analiză de risc”. Aceasta conține în principal o analiză a vulnerabilităților pe care le prezintă un anumit subiect (persoană, firmă, bancă, hotel etc.). În funcție de acestea, precum și de analiza amenințărilor probabile, se trece la întocmirea „matricei de risc” a subiectului respectiv.

Din păcate, în România, cu excepția unor obiective speciale (ca, de pildă, aeroporturi, industria nucleară, sistemul bancar), unde datorită apartenenței la standarde și norme internaționale obligatorii s-a creat o cultură a securității, în cazul mării majorități a obiectivelor acestea sunt protejate pe baze empirice, managementul securității fiind în general ignorat. Ca în orice domeniu, există și aici destul amatorism. Mult prea mulți afirmă că sunt profesioniști ai securității, dar nu au nici măcar cunoștințe teoretice minime. Dar cum să le aibă când în România această disciplină nici nu este recunoscută oficial, nu se predă în universități, nu există o revistă de specialitate? Nu avem, din păcate, nici unul dintre elementele care ar trebui să susțină managementul securității ca o disciplină științifică.

Și totuși cum se lucrează în România în domeniul securității? Răspunsul simplist este: „în mod original”. Fără să existe bazele unei culturi de securitate, clienții solicită ceea ce cred ei că ar trebui să aibă și primesc de multe ori ceea ce unii furnizori cred că ar trebui să ofere. Cu excepția cazurilor reglementate (bănci, transporturi aeriene, industria nucleară și altele), securitatea se vinde și se cumpără mai mult sau mai puțin haotic, fără o fundamentare riguroasă. Unii exagerează prin a supraestima măsurile și sistemele de securitate, alții prin a le simplifica până la ineficacitate.

Insecuritatea costă mai mult decât securitatea

În afară de știință, managementul securității înseamnă și costuri. De aici o reticență generală din partea clienților privind investițiile în asigurarea securității. Dacă ar exista o cultură a securității, toată lumea ar accepta că securitatea costă. Dar și insecuritatea. Costurile securității sunt predictibile și controlabile. Din practică se știe că, în general, costurile pentru asigurarea securității sunt de aproximativ 5-15% din valoarea unei investiții, în funcție de specific, vulnerabilități etc. În același timp însă, costurile insecurității sunt mai greu predictibile și pot produce dezechilibre cu consecințe dezastruoase. Costurile insecurității au o componentă directă – valoarea bunurilor pierdute și o componentă indirectă, care, de obicei, implică costuri mult mai mari decât cea directă. Costurile indirecte sunt legate de „șifonarea” imaginii celui care este victimă, reprezentată prin pierderea reputației (în cazul băncilor, de exemplu, dacă se fură 1000 euro, costul direct este nesemnificativ, dar impactul asupra imaginii și reputației poate fi foarte mare).

Mediul de securitate

Mediul în care trăim prezintă amenințări și vulnerabilități diferite în funcție de poziția pe care o avem în societate, de meserie, de locul în care trăim și lucrăm. În anumite perioade suntem mai expuși amenințărilor, în alte cazuri mai puțin. În mod normal, mediul în care trăim și muncim ar trebui să fie un „mediu de securitate”, un mediu în care să fim apărați de consecințele unor evenimente nedorite. Adică, de exemplu, zona și casa în care trăim să fie protejate împotriva calamităților naturale, a efracțiilor, a incendiilor etc. Noi și familia noastră să fim protejați la birou, la școală, pe

drum, mașinile să nu poată fi furate, obiectele proprii să fie la adăpost de furturi și distrugerii și așa mai departe.

Pare ceva ireal? Probabil. Dar preocuparea cea mai importantă a lumii civilizate a devenit securitatea. În țările dezvoltate s-a trecut de la atitudini de tip „mi-e foame” la cele de tip „mi-e frică”. Cu cât trăiești mai bine, cu atât ți-e mai teamă să nu pierzi ceea ce ai dobândit. Cine trebuie să contribuie la crearea unui mediu de securitate? Guvernele, instituțiile abilitate, companiile, cetățenii, într-un cuvânt: toată lumea. Eforturile tuturor ar trebui să fie coordonate și convergente pentru a obține cât mai repede efectele dorite.

Practic ce facem ca să ne asigurăm securitatea?

Autoritățile sunt responsabile de securitatea pe domeniile publice, pe stradă. Acasă sau la birou este responsabilitatea noastră să ne luăm măsuri concrete de securitate. Și trebuie să o facem pe cheltuiala noastră. Pentru ca investiția să fie eficientă, este bine să consultăm un specialist. Acestuia trebuie să-i împărtășim temerile noastre, modul de viață de zi cu zi, să-i descriem casa și bunurile. Pe baza acestui dialog, care trebuie să fie profund, detaliat și uneori intim, specialistul va realiza un profil al amenințărilor și va propune soluții. Se poate face o paralelă între dialogul cu un medic de familie și cel cu analistul de securitate. Soluțiile propuse sunt tehnice (instalarea unor sisteme de detecție și alarmare, conectarea la dispecerate, instalarea de sisteme GPS pe mașini etc.), organizatorice (schimbarea unor obiceiuri, modificări în casă, modificarea stilului de viață etc.), „umane” (angajarea de servicii de pază și protecție personală, protecție apropiată, însoțire, transport). În plus, se vor propune soluții eficiente de asigurare. Să nu uităm că asigurările și măsurile de protecție nu se exclud, ci în mod obligatoriu se completează.

Iată deci că atunci când vrem să „cumpărăm” securitate este bine să mergem la un specialist care este autorizat și face dovada experienței. La început trebuie ales un specialist „generalist”, adică unul care are o viziune de ansamblu asupra problemelor, și nu direct la un specialist pe un domeniu mai îngust (incendiu, control acces etc.). În orice caz, nu este recomandabil să plecăm singuri la „cumpărături” cu un „shopping list” propriu sau recomandat în revistele de week-end.

Numărul amenințărilor se dublează la fiecare 10 ani

Odată făcută o investiție în securitate, nu trebuie să ne imaginăm că nu trebuie să ne mai preocupăm de acest lucru. Evoluția permanentă a tehnologiilor duce la apariția de noi amenințări și vulnerabilități. Spre exemplu, riscurile implicate de sistemele informatice și de comunicații sunt mult mai mari decât cale referitoare la protecția fizică.